

SĂ NE COMPORTĂM FRUMOS ÎNTR-O LUME MAI BUNĂ!

prof.înv.preșcolar MARIANA NIULAȘ
G.P.P.nr.45, Oradea-Bihor

Încă de la intrarea în grădiniță încercăm să le formăm celor mici sentimente, idei, acumularea unor impresii puternice care determină formarea deprinderilor de comportare civilizată în societate. Aceste noțiuni sunt mai greu de înțeles de cei mici, de aceea ei trebuie să fie implicați în acțiuni simple, potrivit particularităților de vârstă.

Influențați fiind de atmosfera caldă, primitoare cu care se întâlnesc de când pășesc pragul grădiniței, copiii învață mai ușor să salute, să se comporte civilizată cu colegii, utilizând corect formulele de politețe. Pentru fixarea acestor deprinderi incipiente, am învățat cu copiii poezia „Bună ziua! Te rog! Mulțumesc!” și le-am spus povestea „Cuvântul fermecat” și „Ce a uitat Fănuță să spună?”.

În timpul desfășurării activităților pe centre de interes am reușit cu succes să-i obișnuim pe copii să se comporte civilizată în relațiile cu colegii, solicitând jucăria dorită prin intermediul cuvintelor „magice”, astfel încât în cadrul colectivului s-a instalat un climat de înțelegere și comuniune.

Dacă „ziua bună se cunoaște de dimineață”, tot de atunci încep să se contureze și cerințele comportării cuviincioase. În acest context, i-am învățat pe copiii noștri cântecul „Un copil politicos”, în urma căruia copiii au reținut că „e frumos și bine” să salute în orice împrejurare, să-și ajute părinții, să vorbească frumos și politicos.

Omul se schimbă zi de zi. Îl modifică mediul în care trăiește, experiența acumulată, trăirile pe care le încearcă. Trăind într-o familie în care tronează minciuna, un preșcolar recunoaște destul de greu când face o faptă rea. Pentru a preîntâmpina acest aspect, le-am povestit copiilor „Puf - Alb și Puf - Gri”, „Ionică mincinosul” și am învățat poezia „Adevărul” de Elena Dragoș. Astfel ei au reușit să conștientizeze faptul că „minciuna are picioare scurte și întotdeauna o ajunge din urmă adevărul” și să-și dorească să trăiască cinstit, să prețuiască adevărul.

Am constatat că, în general, copiii nu mint, le place mai mult să se laude cu faptele pe care nu le-au făcut, dar pe care ar fi dorit să le facă. Întrebându-i „ce se înțelege prin noțiunea de *adevăr*”, ei răspund „să spui când strici jucăria”. Noțiunea de *curaj* este explicată astfel: „să nu ai teamă și să nu te sperii noaptea”. *Hărnicie* – considerată „să ajuți pe mama la treburile”. Noțiunea de *ascultător* o explică astfel: „cine stă cuminte la activități”. Aceste răspunsuri cuprind note concrete. Nu toți copiii au sesizat caracteristicile esențiale ale noțiunii morale. Exemplu : ”*Adevăr* e să spui drept, *curaj* – să nu-ți fie teamă, *hărnicie* – să muncești cu spor”.

Noțiunile morale nu determină întotdeauna activitatea de conduită a preșcolarilor. Ei au capacitatea destul de dezvoltată de a diferenția caracterul pozitiv de cel negativ, de conduită. Conștiința e mai largă. Ceea ce copilul și-a însușit din jurul său este experiența personală, ce se va transforma în noțiuni și judecăți morale. În felul acesta, conștiința se îmbogățește. Noțiunea morală numai atunci poate fi semnalizatorul unei atitudini când se leagă de experiențele executărilor anterioare. Obișnuințele se formează numai prin repetarea frecventă a executării lor voluntare. Așa că obișnuințele și deprinderile se formează în activitate și prin activitate.

Realizarea unității între conștiința și conduita morală este un proces de lungă durată, care nu se produce spontan, ci sub influența acțiunilor organizate în mod sistematic de către factorii educației sub directă îndrumare a educatoarei, învățătoarei, profesorului.

Pentru a verifica însușirea și respectarea de către copii a normelor de comportare civilizată, a comportamentului și conduitei disciplinate, am desfășurat convorbirea cu tema „Cum ne comportăm?”, activitate în care am discutat despre modul de comportare în familie, la grădiniță, pe stradă, în societate. Prin fixarea noțiunilor morale în această activitate, am reușit să clădim premisele morale ale personalității lor și am corectat unele abateri de la aceste reguli de conduită.

Din experiența la catedră am constatat că există o ruptură între conștiința civică și conduita civică a preșcolarilor. Chiar dacă știu cum e bine și frumos, să se comporte, știu reguli, totuși acestea rămân la nivelul cunoașterii, fiind aplicate mai rar. De ce oare? Am mizat noi, poate, doar pe exemplul personal?! Dar oare acasă, în societate, copilul are un model? Are, și va face ca el, deoarece puterea exemplului e mare la această vârstă. Modele îi oferă strada, cartierul, emisiunile TV. Poți să clădești munți de norme de conduită morală, să-l îmbraci pe copil cu ele până la sufocare, căci totul va fi în zadar. *Convingerea o dă modelul...*

Factorul decisiv al alegerii tipului de model este nivelul general al gândirii și sentimentelor copilului. Copiii preșcolari își aleg ca model educatoarea, părintele, un erou literar, un personaj T.V. Tipul modelului e legat de aprecierile calităților acestuia.

Copiii trăiesc cu impresia că educatoarea este un al doilea părinte. Modelul acesteia, reacția ei, cuvintele prietenoase sau urâte sunt foarte importante pentru copil. În orice situație s-ar afla copiii, modelul educatoarei este hotărâtor. În unele cazuri, punctul de vedere al educatoarei este singurul care are șansa să-l convingă pe cel mic: „așa a spus doamna!”. Spre exemplu, încă de la intrarea în grădiniță, le-am pretins copiilor să se adreseze în orice împrejurare cu „te rog frumos!”. Din discuțiile avute cu părinții, am tras concluzia că și acasă copiii s-au obișnuit să folosească formulele de politețe, mai mult, pretind și adulților să le utilizeze. Astfel, o mămică ne-a relatat că fiul ei a refuzat să o servească cu un pahar cu apă deoarece nu s-a adresat „cum a spus doamna”.

Trebuie să avem grijă să-i „contaminăm” pe copii prin exemplul binelui și să nu facem în fața lor nimic din ceea ce nu vrem să facă ei mai târziu, imitându-ne.

Nu există șabloane pe care să le urmăm pentru a cultiva la copii un comportament moral-civic. Modalitățile de realizare a acestui obiectiv, pe cât de greu, pe atât de frumos, izvorăsc din dragostea pe care o purtăm copiilor, din pasiunea și dăruirea cu care muncim.

Dacă preșcolarii noștri vor ști să aplice la grădiniță, în familie, pe stradă, în vacanțe, la spectacol, la munte sau la mare toate normele de comportare învățate la grădiniță, ne putem declara mulțumite de efortul depus.

BIBLIOGRAFIE

1. „Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii”, Editura V&Integral București 2000 M.E.N.
2. Gheorghe, Alexandru, (1995) „Ce fel de copil ești?” (Mic cod al manierelor elegante), Editura Gheorghe Cârțu Alexandru, Craiova
3. Văideanu, George, (1988) „Educația la frontiera dintre milenii”, Colecția „Idei contemporane”, București